

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžp/24/2013
Identifikačné číslo spisu:	1013200334
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1013200334.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ R., bytom F., zastúpeného Ing. Ingrid Nemčekovou, bytom Na križovatkách 16273/37E, Bratislava, 2/ E., bytom F., zastúpenej AK Herceg, s. r. o. so sídlom Košická 56, Bratislava, 3/ E., bytom Z., 4/ O., bytom U., 5/ O., bytom F., 6/ E., bytom E., 7/ U., bytom C., 8/ O., bytom F. a 9/ T., bytom F., proti žalovanému Okresnému úradu Bratislava, so sídlom Lamačská cesta 8, Bratislava, o „žalobe na vyhlásenie právnych úkonov“, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6S/44/2013-90 z 19. júla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6S/44/2013-90 z 19. júla 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) zastavil podľa 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) s poukazom na § 250a OSP o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali voči Krajskému stavebnému úradu Bratislava „vydania uznesenia o neplatnosti právnych úkonov žalovaného, a to pokyn pre vyznačenie právoplatnosti rozhodnutia o umiestnení stavby č. 337, ktoré vydala Mestská časť Bratislava - Ružinov pod č. SÚ/2007/5595-11/HAN zo dňa 18.06.2007“ ako aj „vydania uznesenia o neplatnosti právneho úkonu pre Mestskú časť Bratislava - Ružinov a to začatie stavebného konania „Bytový dom na Križovatkách“ č. SU/CS/533/2012/20/PIX/MSV zo dňa 26.11.2012“.

Krajský súd usúdiac z obsahu podanej žaloby, že ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov tak rozhodol po tom, čo žalobcovia na výzvu súdu z 25.03.2013 na doloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v konaní pred správnym súdom oznámili, že nesúhlasia s prekvalifikovaním žaloby a preradením civilného podania do správneho súdnictva zastávajúc názor, že zo žaloby jednoznačne vyplýva, majú záujem o prejednanie z dôvodu rozporu rozhodnutia o umiestnení stavby č. SÚ/2007/5595-11/HAN so zákonom, čo nepatrí do kompetencie správneho súdnictva. Domáhali sa, aby konanie bolo vedené ako civilné s tým, že v danej veci došlo k porušeniu zásady odňatia veci zákonnému sudcovi.

Napriek tomu krajský súd z dôvodu že žalobcovia riadne a včas plnomocenstvo udelené advokátovi nedoložili, konanie zastavil.

Krajský súd majú za to, že vec parí do správneho súdnictva konal vo veci iba s Okresným úradom Bratislava (§ 250 ods. 4 OSP a zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a nekonal ani so zástupkyňou žalobcu v 1. rade, ktorá nie je advokátkou. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP s použitím ustanovenia § 246c OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Nakoľko konanie vo veci bolo zastavené.

Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia v 1., 2., 3, 4., 5., 6. a 7. rade v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac tým, že zotrvávajú na svojej žalobe na vydanie uznesenia o neplatnosti právnych úkonov s tým, aby táto bola prejednaná krajským súdom v civilnom konaní.

Žalovaný ani žalobcovia v 8. a 9. rade odvolací návrh nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že krajský súd rozhodol vo veci predčasne.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa § 250a veta pred bodkočiarkou OSP žalobca musí byť zastúpený advokátom pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho na súde koná.

Obligatórne právne zastúpenie sa nevyžaduje iba vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu (v niektorých volebných veciach a vo veciach, kde to ustanovuje osobitný zákon - napr. zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov). Tiež právne zastúpenie nie je nutné, ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach azylu a doplnkovej ochrany (§ 250a veta za bodkočiarkou OSP).

Povinné právne zastúpenie v konaní o žalobách podľa § 247 a nasl. OSP vyplýva z povahy správneho súdnictva, keďže sa v ňom preskúma zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy a riešia sa prevažne právne otázky.

Osobitná podmienka konania o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (druhá hlava piatej časti OSP) vyplývajúca z ustanovenia § 250a OSP znamená, že ak má účastník v správnom súdnictve postavenie žalobcu, musí byť v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP (okrem konaní uvedených v § 250a vete za bodkočiarkou OSP) zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Nedostatok podmienky povinného právneho zastúpenia ako jednej z podmienok konania je možné odstrániť tým, že si žalobca zvolí kvalifikovaného zástupcu a plnomocenstvo doloží k žalobe. Pokiaľ však žalobca v tomto smere zostane nečinný, a to napriek poučeniu zo strany súdu na možné následky

tejto nečinnosti, súd konanie zastaví (§ 250d ods. 3 OSP). Plnomocenstvo udelené advokátovi musí žalobcom výslovne udelené pre konanie pred súdom.

Žalobcovia danej veci túto obligatórnu procesnú podmienku zastúpenia advokátom nespĺnili dôvodiac tým, že ich žaloba je žalobou civilnou.

Treba vytknúť krajskému súdu, že sa dostatočne nezaoberal obsahom žaloby, a to najmä vzhľadom na materiálne nevykonateľný žalobný petit a o zastavení konania rozhodol bez toho, aby jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností ustálil charakter konania.

Podľa § 7 ods. 1, 2, 3 OSP v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. V občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Ako už je uvedené vyššie v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté (§ 244 ods. 3 veta prvá OSP).

Za postup správneho orgánu preskúmateľný v správnom súdnictve sa predovšetkým považuje jeho činnosť, ktorou správny orgán realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Pod činnosťou sa rozumie spravidla aktívny postup podľa procesných i hmotnoprávných noriem, ktoré správny orgán oprávňuje a zaväzuje na úkony (aj čiastkové rozhodnutia) v priebehu konania. Samotný postup správneho orgánu bez toho, že by vyústil do vydania rozhodnutia, zásadne môže byť predmetom preskúmania súdom len vtedy, ak ide o nečinnosť správneho orgánu (§ 244 ods. 3 druhá veta, § 244 ods. 4 a § 250t OSP) Inak ho možno preskúmať iba spolu s rozhodnutím, ktoré má byť preskúmané súdom

Súdy v správnom súdnictve rozhodujú o návrhoch na uloženie povinnosti orgánom verejnej správy konať o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a o opatreniach na vynútenie plnenia svojich rozhodnutí postupom uvedeným v § 250b a § 250u (§ 244 ods. 4 OSP) a o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov (§ 244 ods. 5 veta prvá OSP).

Konanie v správnom súdnictve sa začína na návrh, ktorý sa nazýva žalobou (§ 249 ods. 1 OSP), opravným prostriedkom proti rozhodnutiu neprávoplatnému správneho orgánu (§ 250m ods. 1 OSP), návrhom na vyslovenie povinnosti orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť (§ 250t ods. 1 OSP) alebo návrhom na ochranu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy (§ 250v ods. 1 OSP).

Každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený (§ 41 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

V zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 OSP a najmä ustanovenia § 43 ods. 1 OSP súdna prax zásadne trvá na

poučení o náležitostiach návrhu, o správnej formulácii návrhu na rozhodnutie vo veci samej a v priebehu konania aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci.

Ak dôjde súdu neúplné, nepresné alebo nesprávne podanie, musí si vždy predovšetkým ujasniť, či nedostatky podania sú také, že pri ich neodstránení nie je možné v konaní pokračovať.

Podľa tvrdenia žalobcov v žalobe ale aj v odvolaniach proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sa títo domáhajú „vydania uznesenia o neplatnosti právnych úkonov Krajského stavebného úradu a Mestskej časti Bratislava Ružinov“, teda orgánov verejnej správy. Keďže vyznačenie právoplatnosti rozhodnutia ani začatie konania nie sú právnymi úkonmi, ale procesnými úkonmi orgánov verejnej správy, ich neplatnosti sa s úspechom nemožno domáhať ani na správnom ani na civilnom súde, nakoľko vydanie takéhoto uznesenia neprichádza do úvahy.

Právny úkon je prejav vôle (fyzickej alebo právnickej osoby, prípadne i štátu ako účastníka právneho vzťahu) smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 Občianskeho zákonníka).

Naproti tomu procesný úkon je postup súdu či orgánu verejnej správy v súdnom či administratívnom konaní v rámci ich právomocí, ako aj postup (úkony) účastníkov týchto konaní. Procesné úkony upravujú predpisy práva procesného (napr. Občiansky súdny poriadok, Správny poriadok, Stavebný poriadok) a smerujú k rozhodnutiu vo veci; procesným úkonom je aj rozhodnutie.

Preto žaloba žalobcov, z ktorej príloh sa javí, že namietajú postup stavebných úradov v konaní o umiestnení stavby (vyznačenie právoplatnosti na rozhodnutí Mestskej časti Bratislava -Ružinov z 18. júna 2007 č. j. SÚ/2007/5595-11/HAH o umiestnení stavby č. 337“ Bytový dom Na križovatkách, Bratislava“) a v stavebnom konaní (oznámenie Mestskej časti Bratislava -Ružinov z 26. novembra 2012 č. SU/CS 5333/2012/20/PIX/MSV o začatí stavebného konania), je zmätočná a krajský súd mal v prvom rade odstraňovať jej nedostatky.

Na tomto mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné zdôrazniť, že ujasnenie si predmetu konania a odstránenie väd podania je v prvom rade úlohou - povinnosťou súdu, na ktorý podanie došlo, a to predtým, ako vo veci rozhodne, pričom je povinný skúmať podmienky konania (§ 103 OSP). Iným postupom by totiž účastníkovi mohla byť odňatá jeho právo na súdnu ochranu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 221 ods. 1 písm. f/ OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude súd predovšetkým odstraňovať vady žaloby a za tým účelom po oboznámení sa s pripojeným administratívnym spisom a vychádzajúc z jeho obsahu poskytne žalobcom patričné poučenie.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti žalobcov, že nie je možné konať o ich žalobe na Krajskom súde v Bratislave v konaní pod spisovou značkou, pod ktorú bola pôvodne zapísaná (sp. zn. 1C 3/2013), nakoľko nie je daná vecná príslušnosť krajského súdu, ktorý ako súd prvého stupňa môže rozhodovať iba v sporoch o vzájomné vypořádanie dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, medzi zamestnávateľom a príjemcom tejto dávky podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, v sporoch medzi príslušným orgánom nemocenského poistenia a zamestnávateľom o náhradu škody vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia a v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb požívajúcich diplomatické imunity a výsady, 1) ak tieto spory patria do právomoci súdov Slovenskej republiky (§ 9 ods. 2 OSP). V občianskom súdnom konaní na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné sudy (§ 9 ods. 1 OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.

mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.